

cuibilă. Ultima sa carte o arată încăodată celor ce îi cunosc și prețuiesc scrisul și strădaniile întru realizarea și răspîndirea frumuseții literare.

În lucrarea de față, se află multe precizări de amănunt, interpretări personale date unor opere ale literaturii noastre, rectificări privitoare la afirmații greșite, bazate pe autoritate și răspîndite fără discernămint și nu știu ce însuflețire tinerească în expunerea și susținerea atîtor valori ale literaturii romine dintr'un trecut nu prea depărtat, dar tare lăsat uitării.

Vorbește autorul despre «*Alcătuirile și tălmăcirile*» lui C. Conachi, citind din această veche poezie imagini fericit găsite, unele împrumutate de poet ori simple reminiscențe, altele întrebuițate mai tirziu, chiar în creația eminesciană. În «*Poeziile lui Vasile Cirlova*», dă o expunere analitică a operei acestuia precece și izbuconitor talent, cu apropieri interesante, cu notări amănunțite despre influințe suferite sau pricinuite. «*Epistolele lui Gr. Alexandrescu*» apar lămurit ca «un ecou al culturii franceze a scriitorului și al modelelor acestei literaturi», Capitolul «C. Negruzzi: Nuvele istorice» ne evocă scrisul mai amănunțit al lui Negruzzi («*Regele Poloniei și Domnul Moldovei, Sobieski și Romîni*»), alături de cel creator din *Alexandru Lăpușneanu*. Se precizează ecouri franceze cunoscute în opera sa și se discută unele lucrări literare ulterioare ce pornesc dela C. Negruzzi. «*Istoria*» lui N. Bălcescu este analizată pe larg, cu pătrundere și pentru frumusețile reale din ea. Discuția temelor și procedeeilor în *poezia erotică a lui Eminescu* arată că marele poet a găsit, în chip luminos, în poetul Rașcu nu un interpret meticulos și rece, ori numai savant și didactic, ci un suflet vibrant, cu juste intuiții; iar studiul «*Ecouri franceze în opera lui Eminescu*» dovedește, pentru poetul nostru, o cunoaștere temeinică a limbii franceze, bogate lecturi în această limbă, înlăturînd definitiv, credem, credința despre lipsa aportului francez în opera eminesciană. *Ion Creangă: «Amintiri din copilărie»* este ultimul capitol al cărții. Preocuparea fundamentală a autorului este reliefaarea artei în opera marelui povestitor, evidențierea creatorului de *frumos*, prin înfățișările «*Amintirilor*». Creangă este și rămîne un fenomen unic al literaturii noastre și al artei cuvîntului: analiza făcută «*Amintirilor*» arată aceasta, încă odată, lămurit.

O carte erudită și, totuși, plăcută: acesta este volumul d-lui Rașcu. D-sa nu-i la prima lucrare de acest fel. Pentru puterea de muncă și entuziasmul încă tineresc ce-l însuflețește, scrisul d-lui Rașcu nu-i un lucru neașteptat, deși, în lumea noastră, este unul rar. Rar este lucrul acesta din pricină că unui profesor secundar (cum este și d-sa), timpul nu-i prisosește: atîtea îndatoriri fixate îl solicită și atîtea altele, de o bucată de vreme, în chip capricios și arbitrar, i se pun pe umeri, încît viața lui este o cheltuire de energie pentru lucruri adeseori fără rost ori străine de scopul școlii, care este și trebuie să rămînă: *cartea*.

Cu aceste gînduri, salutăm, în volumul prietinelui nostru, mesajul frumos și melancolic al unui viitor poate zădarnic așteptat. N. N. Răutu.

Raul Teodorescu: *Aristotel ca teoritician estetic*, București, Tiparul Universitar, 1938, prețul lei 90.

Studiul d-lui Teodorescu, dacă nu adîncește lucrurile prea mult, are totuși incontestabilul merit de a constitui o pîrtie pentru începători. Citind cartea d-lui Teodorescu, amatorii sinceri de filozofie și tineretul dornic de cultură, îl vor descoperi nu numai pe Aristotel estetician, ci vor avea un portret a-

proximativ al unui Socrate, al unui Plato și al unui Aristotel, și se vor familiariza cu cele mai mari nume ale antichității. Este regretabil, din acest punct de vedere însă, că d. Teodorescu nu s'a informat mai mult înainte de a aborda subiecte filozofice prea adesea delicate; erorile pe care le comite sînt, din nenorocire, destul de numeroase; ar fi fost bine să se poată, în prealabil, în situația de a le evita; sau, dacă o astfel de întărire pe poziții ar fi necesitat cercetări prea îndelungate, ar fi fost preferabil ca autorul să curețe textul de orice dată ce ar fi rămas nesigură în mintea domniei sale. De pildă, părerea că sofistii ar fi sceptici este o gravă prejudecată; Socrate era de mii de ori mai sceptic, dacă se poate vorbi de scepticism la Greci înainte de secolul al III-lea, indiferentismul în materie de cunoaștere fiind cu totul altceva decît scepticismul. Tot așa Xenofon nu poate constitui o sursă filozofică pentru Socrate cum o crede autorul; d. Teodorescu se poate întemeia pe Xenofon pentru pasajele pe care are buna inspirație să le citeze și care se referă toate la estetică; dar acolo, dacă este vorba de gîndirea lui Socrate în general, Xenofon este atît de simplist în cît este util să se recomande cea mai mare prudență în utilizarea lui; ar fi fost deci bine ca, înainte de toate, d. Teodorescu să dovedească temeinicia sursei care-l face să deosebească un Socrate al lui Xenofon (care d-sa decide că este Socrate), și un Socrate al lui Plato (care d-sa decide că este Plato). În fine, Aristotel văzut de d. Teodorescu în ce privește sistemul său general și rolul ce-l are în istoria filozofiei, este bine redat în cîteva paragrafe; dar autorul greșește cînd afirmă că a stăpînit «cu autoritatea gîndirii sale» Evul Mediu; Aristotel este descoperit abia în secolul al XIII-lea prin intermediul culturii arabe din Spania; înainte de această ultimă fracție a perioadei medievale, creștinismul se bizuie exclusiv pe neoplatonicienii. Deasemeni falsă este afirmația că Socrate a avut o înriurire puternică asupra creștinismului: în epoca de formare a dogmelor creștine, singurul dialog platonician cunoscut era *Timacu* în care tocmai Socrate are un rol foarte șters.

Cu privire la estetica celor vechi și a lui Aristotel în particular, studiu care formează baza cărții d-lui Raul Teodorescu, autorul nu susține o teză proprie. Ne aflăm și în acest domeniu în prezența unei pure opere de inițiere a publicului românesc. Expunerea este însă mai atentă și denotă o competență mai puțin relativă (probabil că d. Teodorescu nu este filozof ca formație), astfel că folosul lucrării este mai real. D-l Teodorescu arată cum antichitatea luptă din greu să disocieze binele și frumosul, și cum pleacă, pe de altă parte, dela concepția imitativă a artei pentru a ajunge cu Aristotel la o teorie expresionistă. Nu știm pentru care motiv autorul îi atribuie, de altfel, d-lui M. Dragomirescu paternitatea tezei că arta este «o realitate de sine stătătoare». Numai expresia că elementele de imitație suferă o transfigurare în «*materie psihofizică*» este a d-lui Dragomirescu. A cui altuia ar putea să fie? Dan Bădăreu.

Ion Sin-Giorgiu : Goethe. Fundațiile Regale, București, 1938.

Cartea acesta este, după cum ni se spune în prefață, «rodul unor îndelungate cercetări asupra vieții și operei lui Goethe». Autorul vrea să înfățișeze în acest prim volum și în încă două, care vor mai urma, «destinul și înfăptuirile spirituale ale celui mai dinamic suflet și ale celei mai cuprinzătoare minți din cîte s'au întîlnit în istoria culturii umane».

În literatura germanistă dela noi, tinără încă, în raport cu studiile despre celelalte literaturi străine, s'au înregistrat încercări sporadice de prezentare a